

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
KOMISIONI I KONKURENCËS

V E N D I M
Nr. 150, datë 20.07.2010

**“Për
abuzim me pozitën dominuese të ndërmarrjes “ARMO” SHA në tregun e
prodhimit të produktit lëndë djegëse diesel D2”**

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

- Znj. Lindita Milo (Lati) Kryetar
- Znj. Servete Gruda Anëtar
- Z. Koço Broka Anëtar
- Znj. Rezana Konomi Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 20.07. 2010, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Ekzistenca ose jo e abuzimit me pozitën dominuese të shoqërisë ARMO SHA në tregun e prodhimit dhe të tregtimit me shumicë dhe pakicë të produktit lëndë djegëse diezel (D2).

Baza ligjore: - Neni 24, germa (d) dhe Neni 8, Neni 9, pika 2, të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”; (këtu e më poshtë Ligji)
- Ligji Nr. 8485 datë 11. 11. 1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, të gazit dhe nënprodukteve të tyre”
- “Kodi i Procedurave Administrative”,

Pala në hetim: Ndërmarrja ARMO SHA me nr. regjistri tregtar J82916498D dhe Adresë Rr. Qemal Stafa, Kompleksi “Xhura”, Tiranë.

Periudha e hetimit: Periudha e hetimit e përcaktuar nga Komisioni i Konkurrencës në Vendimin Nr. 129 datë 19.11, 2009 është 01 Janar 2009 - 31 Tetor 2009.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të :

- Raportit të grupit të punës për hetimin e thelluar në tregun e lëndës djegëse për automjete diesel (D2) për ndërmarrjen “ARMO” SHA, të shoqëruar me relacionin e Sekretarit të Përgjithshëm;
- Pretendimeve të paraqitura me shkrim dhe në mënyrë verbale nga ndërmarrja

“ARMO” SHA, në seancën dëgjimore të datës 10 qershor 2010.

V Ë R E N S E:

I. ÇËSHTJA NË SHQYRTIM

1. Autoriteti i Konkurrencës pas Vendimit nr. 91, datë 26.10. 2008, të Komisionit të Konkurrencës, “Mbi njoftimin e përqendrimit të realizuar nëpërmjet shitblerjes 85 % të aksioneve të ARMO SHA tek shoqëria e përbashkët ANIKA MERCURIA REFINERY ASSOCIATED OIL SHA”, ka monitoruar sjelljen e ndërmarrjes ARMO SHA në tregun e karburanteve dhe në mënyrë të veçantë për produktin lëndë djegëse diesel D2.
2. Në pikën 2 të vendimit të mësipërm, palët pjesëmarrëse në transaksion, në rast të ndryshimit të titullit të pronësisë mbi aksionet e AMRA - s midis aksionerëve dhe/ose palëve të treta, duhet t’i drejtohen Autoritetit të Konkurrencës për një vlerësim, përpara realizimit të transaksionit. Ky detyrim nuk është përmbushur nga shoqëria AMRA SHA dhe për pasojë Autoriteti i Konkurrencës nuk ka mundur të realizojë në kohë reale analizën e efekteve në treg të ndryshimit strukturor të pronësisë midis aksionerëve të shoqërisë.
3. Sipas VKM Nr. 52 datë 14.01.2009, “Për cilësinë e lëndës djegëse gazoil (dizel), të prodhuar nga rafinimi i naftës bruto, të nxjerrë në territorin e Republikës së Shqipërisë, dhe të tregtuar për automjete rrugore e gjeneratorë”, shoqëria “ARMO” SHA kishte për detyrim të raportonte në mënyrë periodike pranë Autoritetit të Konkurrencës. Ky detyrim nuk është përmbushur nga ana e shoqërisë “ARMO” SHA.

II. PROCEDURA

4. Autoriteti i Konkurrencës, në bazë të nenit 28 germa a të Ligjit, monitoroi sjelljen e ndërmarrjes “ARMO’ SHA. Gjatë periudhës së monitorimit Autoriteti i Konkurrencës iu drejtua ndërmarrjes “ARMO” SHA në mënyrë të përsëritur, me anë të shkresave Nr. 191 Prot. datë 23.04.2009; Nr. 238 Prot. datë 28. 05. 2009, me anë të së cilave i kërkonte informacion të domosdoshëm për të vlerësuar sjelljen e ndërmarrjes në treg. Ky informacion nuk është sjellë brenda afateve të përcaktuara.
5. Me vendimin Nr. 262 datë 27.07.2009, Sekretari i Përgjithshëm vendosi për hapjen e procedurës së hetimit paraprak mbi sjelljen e ndërmarrjes “ARMO” SHA në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë dhe pakicë të produktit lëndë djegëse diesel D2, për të parë nëse kjo ndërmarrje ka kufizuar ose shtrembëruar konkurrencën në treg si pasojë e sjelljes së saj.

6. Pas shqyrtimit të raportit të hetimit paraprak, Komisioni i Konkurrencës, në bazë të nenit 24, germa “d” dhe nenit 43, pika 1 të Ligjit me Vendimin Nr. 129 datë 19.11.2009 vendosi: “Hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes “ARMO” SHA, me objekt ekzistencën ose jo te abuzimit me pozitën dominuese në tregun përkatës të produktit lëndë djegëse diesel D2”.
7. Në zbatim të këtij vendimi, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës ka kryer procedurat hetimore në përputhje me Ligjin dhe Kodin e Procedurave Administrative.
8. Në përfundim të procedurave hetimore, Sekretariati ka paraqitur “Raportin e hetimit të thelluar në tregun e produktit lëndë djegëse diesel D2 për ndërmarrjen “ARMO” SHA”, pranë Komisionit të Konkurrencës. Ky raport në zbatim të nenit 47 të Kodit të Procedurave Administrative i është vënë në dispozicion ndërmarrjes objekt hetimi.
9. Në zbatim të nenit 39 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, “ARMO” SHA paraqiti pretendimet e saj me shkrim dhe në mënyrë verbale në seancën dëgjimore të organizuar nga Komisioni i Konkurrencës në datën 10 qershor 2010.

III. TREGU PËRKATËS

10. Tregu përkatës sipas Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 76 datë 07.04.2008 “Për miratimin e udhëzimit për përcaktimin e tregut përkatës” përcaktohet në dy dimensione:
 - a. Tregu i përkatës i produktit
 - b. Tregu gjeografik

III.1. Tregu përkatës i produktit

11. Bazuar në Vendimin e Komisionit të Konkurrencës Nr. 129, datë 19.11.2009, “Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e produktit lëndë djegëse diesel D2 për ndërmarrjen “ARMO” SHA”, tregu përkatës i produktit përfshin lëndën djegëse diesel D2, që përdoret për përfitim të nxehtësisë në kaldaja dhe për gjenerimin e fuqisë në makina/makineri.

III.2. Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës dhe ofertës

12. Për sa i përket zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës midis produkteve diesel (D1) dhe diesel (D2), nga karakteristikat, produktin D1 e konsiderojmë zëvendësues të plotë të D2-shit, sepse automjetet dhe motorët e tjerë që përdorin dieselin D2 mund ta zëvendësojnë atë me D1. Ndërsa për sa i përket produktit D2 konsiderohet zëvendësues i afërt i D1-shit, pasi automjetet dhe motorët të cilat janë projektuar në katalogun e përdorimit për të përdorur D1 jo gjithmonë mund të zëvendësohen me D2. Çmimi i produktit D2 është më i ulët se ai i produktit D1 duke mos plotësuar njërin nga kriteret e zëvendësueshmërisë midis produkteve.
13. Për sa i përket zëvendësueshmërisë nga ana e ofertës, mund të themi se produkti diesel (D2) nuk është i zëvendësueshëm, pasi në bazë të VKM Nr 52, dt.

14.01.2009, për periudhën janar – gusht 2009, ky produkt mund të prodhohet dhe tregtohet në këtë nivel vetëm nga ana e rafinerisë “ARMO” SHA.

III.3 Tregu gjeografik

14. Tregu gjeografik i produktit lëndë djegëse diesel D2, që përdoret për përfitimin e nxehtësisë dhe për gjenerimin e fuqisë në makina/makineri, është territori i Republikës së Shqipërisë.

IV. VLERËSIMI I POZITËS DOMINUESE

15. Në bazë të nenit 3 të pikës 5 të Ligjit, pozitë dominuese është ajo pozitë e një ose më shumë ndërmarrjeve që i bën ato të jenë të afta të veprojnë, për sa i takon ofertës ose kërkesës, në mënyrë të pavarur nga pjesëmarrësit e tjerë në treg, si: konkurrentët, klientët ose konsumatorët.
16. Vlerësimi i pozitës dominuese të ndërmarrjes nën hetim, “ARMO” SHA, është bërë duke marrë parasysh kriteret e përcaktuara në nenin 8 të Ligjit .

IV.1 Pjesët e tregut dhe ndryshimi i pjesëve të tregut

17. Gjatë periudhës objekt hetimi ndërmarrja “ARMO” SHA ka zotëruar pjesën më të madhe të tregut për produktin diesel (D2). Dinamika e ndryshimit të strukturës së tregut duke marrë në konsideratë prodhimin vendas dhe importin e produktit përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela Nr.1: Pjesët e tregut të lëndë djegëse diesel D2 për vitet 2008 dhe 2009

Ndërmarrjet	2008 Sasia (në liter)	2008 Pjesët e tregut në %	2009 Janar-gusht Sasia (në litër)	2009 Pjesët e tregut
PRODHIM VENDAS D2				
ARMO SHA	74.660.332	28,30%	62.923.647	80,58%
IMPORT D2				
TACI OIL INTERNAT. TRADING & SHPPPLY Total	46.859.649	17,76%	7.283.603	9,33%
KAST PETROL SHA Total	46.621.952	17,67%	6.698.148	8,58%
"EUROPETROL DURRES ALBANIA"SHA Total	43.362.997	16,44%	682.061	0,87%
ADA PETROL Total	6.898.131	2,61%	197.655	0,25%
GLOBAL PETROLEUM Total	11.693.307	4,43%	150.000	0,19%
AL.P.IN SHA Total	3.315.169	1,26%	110.323	0,14%
KIN-ALBANIA Total		0,00%	43.000	0,06%
MAMIDOIL ALBANIAN	12.303.709	4,66%		
Te tjera	7.902.323	3,00%		
FLABENS-OIL	884.647	0,34%		
R I R A	745.656	0,28%		
FIT-MEK-OIL	2.277.176	0,86%		
KLODI	6.317.490	2,39%		
<i>Total D2 Import</i>	<i>189.182.206</i>	<i>71,7%</i>	<i>15.164.790</i>	<i>19,4%</i>
Total D2 Import + Prodhim vendas	263.842.538	100,00%	78.088.437	100,00%

Burimi: Të dhënat e paraqitura nga ndërmarrja ARMO SHA dhe Drejtoria e Përgjithëshme e Doganave

18. Në mënyrë më të detajuar për vitin 2009 pjesa e tregut të ndërmarrjes ARMO SHA në tregun e prodhimit dhe të importit të produktit përkatës, paraqitet në tabelën nr 2: Ndarja e tregut të D2 të prodhuar dhe importuar¹ për vitin 2009

Tabela Nr.2: Pjesët e tregut sipas prodhimit vendas dhe importit të lëndës djegëse diesel D2 për vitin 2009

Muaji	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor
Pjesa tregut ARMO	84,35%	83,7%	99,25%	100%	69,9%	39,09%	0,92%	100%	0%	0%
Pjesa tregut import	15,65%	16,3%	0,75%	0%	30,09%	60,91%	99,08%	0		100%

Burimi: Të dhënat e paraqitura nga ndërmarrja ARMO SHA dhe Drejtoria e Përgjithëshme e Doganave

19. Sikurse vihet re në tabelën e mësipërme, gjatë muajve prill dhe gusht 2009 pjesa e tregut të ndërmarrjes është rritur dukshëm.

¹ Muajt shtator dhe tetor ndërmarrja ARMO SHA nuk ka prodhuar diesel D2.

20. Pjesa që ka ndërmarrja në tregun përkatës, në kuptim të nenit 8 të Ligjit, është komponenti kryesor i vlerësimit të pozitës dominuese. Në këtë vlerësim, sipas të dhënave, të paraqitura në tabelat e mësipërme, rezulton se ndërmarrja “ARMO” SHA ka zotëruar 80.58% të tregut lëndë djegëse diesel (D2) për periudhën objekt hetimi. Gjatë periudhës shtator-tetor ndërmarrja “ARMO” SHA nuk ka qenë prezent në prodhimin dhe tregtimin e produktit përkatës, lëndë djegëse diesel D2,.
21. Duke iu referuar të dhënave sasiore të produktit lëndë djegëse diezel D2 në treg, rezulton se gjatë periudhës janar-gusht të vitit 2008 sasia e importuar e lëndës djegëse dieselit D2 ka qenë 145 042 887 litra, ndërsa për të njëjtën periudhë të vitit 2009 rezulton se janë importuar 15 134 790 litra. Sasia e importuar në vitin 2009 për këtë periudhë është vetëm 10.43 % e sasisë që është importuar në vitin 2008.
22. Nga analiza e treguesit të përqendrimit HHI², për periudhën janar-gusht 2009, rezulton se HHI për produktin lëndë djegëse diesel D2 është 6,870, pra ka ndryshime thelbësore në strukturën e tregut, duke kaluar nga një treg me nivel përqendrimi të ulët dhe mesatar në një treg shumë të përqendruar. Kjo ka ndodhur si rrjedhojë e faktit se ndërmarrja “ARMO” SHA zotëron e vetme 80.58% të tregut përkatës.
23. Edhe nga treguesit e përqendrimit CR3 dhe CR5 rezulton se tregu është shumë i përqendruar, sepse 5 ndërmarrje zënë 99.75% të tregut në 8 mujorin e parë të vitit 2009. Këto dy tregues kanë pësuar rritje në krahasim me vitin 2008.

Tabela Nr.3: Treguesit e përqendrimit për produktin përkatës

Treguesi/ Viti	2008	2009
HHI	1,955	6,870
CR3	74.33%	98.63
CR5	86.60%	99.75%

24. Nga të dhënat³ e marra nga Drejtoria Rajonale Tatimore Tiranë ndërmarrja ARMO SHA gjatë vitit 2009 zotëron një pjesë prej 80.58% në tregun përkatës të produktit D2. Referuar Tabelës Nr 2 konstatohet se gjatë vitit 2008 pjesa e tregut përkatës për ndërmarrjen ARMO SHA për produktin D2 ka qenë 28.30%. Kjo ndërmarrja pas vendimit Nr 52 datë 14.01.2009 që ndalonte importin e D2 për makina dhe gjeneratorë, ka rritur pjesën e saj në treg me 52.28% krahasuar⁴ me një vit më parë.

² HHI: Matës specifik i përqendrimit të tregut, domethënë i shkallës në të cilën një numër i vogël i firmave zënë një përqindje të madhe të tregut të produktit. HHI-ja përdoret si një tregues i mundshëm i fuqisë së tregut ose i konkurrencës midis firmave. Sa më i lartë të jetë HHI-ja për një treg të caktuar, aq më shumë është i përqendruar produkti i atij tregu në një numër të vogël firmash. Me fjalë më të përgjithshme, kur një HHI është më i vogël se 1 000, atëherë përqendrimi i tregut mund të konsiderohet si i ulët, kur është midis 1 000 dhe 1 800 mund të konsiderohet mesatarisht i përqendruar, ndërsa nëse është më i madh se 1 800 mund të konsiderohet si i lartë.

³ Shkresa Nr 15 666/1 Prot datë 02.07.2010. protokolluar pranë AK me Nr 262/1 datë 05.07/2010

⁴ Gjatë vitit 2009 sasia e prodhuar e D2 nga ndërmarrja ARMO SHA ka qenë 6.24% më e ulët se në 2008 ose 4 660 332 litra.

IV.2 Pengesat ligjore dhe ekonomike për të hyrë në tregun e produktit Diesel D2

IV.2.1 Barrierat ligjore

25. Lënda djegëse diesel D2 e importuar vlerësohet si një produkt zëvendësues i plotë i lëndës djegëse diesel D2 të prodhuar në vend nga ana e ndërmarrjes “ARMO” SHA. Vendimi Nr. 52 datë 14.01.2009, i Këshillit të Ministrave vendosi ndalimin e importimit të dieselit D2, me destinacion furnizimin e makinave dhe të gjeneratorëve, me efekt kohor deri në fund të vitit 2009. Për këtë arsye ndërmarrjet e licencuara nga Ministria e Ekonomisë Tregtisë dhe Energjetikës me leje tregtimi të kategorisë (A), dhe që kanë si objekt të aktivitetit të tyre tregtimin me shumicë mund të realizonin të gjitha blerjet vetëm nga rafineria “ARMO” SHA.
26. Gjatë periudhës objekt hetimi kanë ekzistuar barrierat ligjore vetëm në lidhje me importin e lëndës djegëse diesel D2, pasi ky import u ndalua me VKM Nr. 52 datë 14. 01. 2009, dhe u lejua vetëm tregtimi i lëndës djegëse diesel D2 që prodhohej nga vendburimet e naftës në territorin e Republikës së Shqipërisë.
27. Vendimi i Këshillit të Ministrave Nr. 52 datë 14.01.2009 u shfuqizua me vendimin Nr. 24, datë 24.07.2009 të Gjykatës Kushtetuese. Rafineritë, për të ushtruar aktivitetin e tyre të përpunimit të naftës bruto, pajisen me leje koncesionare nga Këshilli i Ministrave në bazë të nenit 12 të Ligjit Nr. 8450 datë 24. 02. 1999 dhe VKM Nr. 553 datë 12. 08. 2004. Në këto dy akte nuk shprehet ndonjë kufizim në lidhje me dhënien e lejeve koncesionare. Mjafton që një ndërmarrje të plotësojë kriteret e përmendura në VKM Nr. 553 datë 12. 08. 2004 dhe pajiset me leje koncesionare. Pra, nuk ka pengesa ligjore për të ushtruar veprimtarinë e përpunimit të naftës bruto nga rafineritë.

IV.2.2 Barrierat ekonomike

28. Kostot për hyrjen e një rafinerie të re në tregun e përpunimit dhe tregimit të naftës dhe nënprodukteve të saj janë të larta, për shkak të investimeve që kërkohen për ngritjen e rafinerisë, ngritjen e sistemit të furnizimit me lëndë të parë dhe atë të shpërndarjes, garancitë e nevojshme të likuiditetit për importin dhe pagesën e barrës fiskale në doganë (shpenzime doganore, akcizë, taksë karboni, TVSH etj.) si dhe shpenzimet administrative. Në këtë lloj investimesh kërkohen shpenzime të mëdha për investime fikse karakteristike specifike kjo e tregjeve në të cilat teknologjia bëhet faktor kryesor për pengesën e konkurrentëve të rinj në treg.
29. Gjithashtu duhet të merren parasysh dhe kostot e daljes nga tregu, të cilat për shkak të investimeve të nevojshme për hyrjen dhe zhvillimin e këtij aktiviteti, konsiderohen të pakthyeshme ose kanë një normë të ulët kthimi në rast të rishitjes.

IV.3 Konkurrenca potenciale

30. Nga analiza e tregut të diesel (D2) gjatë periudhës objekt hetimi, rezulton se ndërmarrja ARMO SHA **nuk ka konkurrentë potenciale**, sepse kjo ndërmarrje operon në treg në nivel rafinerie. Gjithashtu bazuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr 52 datë 14.01.2009, vetëm ndërmarrjes ARMO SHA i lejohet tregtimi i produktit diesel D2, me destinacion automjetet dhe gjeneratorët.

IV.4 Fuqia ekonomike dhe financiare e ndërmarrjes

31. Ndërmarrja "ARMO" SHA, është një ndërmarrje e rëndësishme jo vetëm në tregun e dieselit D2, por dhe në ekonominë shqiptare. Për të analizuar fuqinë ekonomike dhe financiare të ndërmarrjes ARMO SHA kemi marrë në analizë bilancin e ndërmarrjes për vitin 2008. Për vitin 2008 ndërmarrja ARMO ka pasur të ardhura në nivelin xxxxxxxx leke, duke zënë në këtë mënyrë xxx % të GDP të vitit 2008. Në vitin 2009 në të cilin përfshihet edhe periudha hetimore të ardhurat e ndërmarrjes "ARMO" SHA rezultojnë xxxxxx lekë.
32. Të ardhurat e realizuara për produktin lendë djegëse diesel D2, i cili përbën tregun përkatës të ndërmarrjes nën hetim, në vitin 2008 janë xxxxx lekë ndërsa në vitin 2009 të ardhurat nga ky produkt rezultojnë xxxxx leke. Rënia e të ardhurave nga ky produkt në vitin 2009, që përbën edhe zërin kryesor në të ardhurat totale në bilanc për ndërmarrjen ARMO SHA, ka ardhur kryesisht për shkak të rënies të çmimit të diesel D2.
33. Ndërmarrja "ARMO" SHA rezulton me humbje për vitet 2008 dhe 2009. Rezultati financiar për vitin 2009 rezulton (- xxxx) ndërsa për vitin 2008 rezultati financiar rezulton (- xxxx lekë)

IV.5 Varësia ekonomike e furnizuesve dhe blerësve

34. Në tregun përkatës të produktit lendë djegëse diesel (D2) ekskluzivitetin e tregtimit të këtij produkti e ka pasur vetëm ndërmarrja "ARMO" SHA bazuar në VKM Nr 52. Duke qenë se ndërmarrja ARMO, gjatë periudhës objekt hetimi, ka zotëruar një pozitë thujse monopol, blerësit (në këtë rast shitësit me shumicë dhe ata me pakicë) në këtë treg kane qene shumë të varur ekonomikisht nga ndërmarrja ARMO SHA, si i vetmi burim furnizimi me produktin diesel D2 me destinacion automjetet dhe gjeneratorët.

IV.6 Zhvillimi i rrjetit të shpërndarjes të ndërmarrjes

35. Shoqëria ARMO SHA është krijuar me Vendimin Nr. 756 datë 26.11.1998 "Për ristrukturimin e Albpetrol SHA rafinerive". Më pas kjo shoqëri regjistrohet pranë Zyrës së Regjistrimit Tregtar të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me Vendimin Nr. 21157 datë 08.04.1999 dhe është shoqëria e vetme në Shqipëri që ushtron aktivitetin në fushën e përpunimit dhe tregtimit të naftës dhe të nënprodukteve të saj. Veprimtaria ekonomike e shoqërisë konsiston në përpunimin e naftës, proces pas të cilit përfitohen produktet e mazutit, solarit, bitumit, koksit, hollues, gazoil, të cilat me pas tregtohen në Shqipëri si dhe eksportohen në vendet fqinje.
36. Objekti i shoqërisë është përpunimi i naftës bruto në dy rafineritë Ballsh dhe Fier, shpërndarja dhe marketingu i produkteve dhe nën- produkteve të naftës
37. Produktet e ndërmarrjes ARMO SHA gjatë periudhës janar-shtator 2009 tregtohen nëpërmjet Kombinatit të Përpunimit të Thellë të Naftës (KPTHN), në Degët e Shpërndarjes së Karburanteve (DSHK). DSHK-të për periudhën objekt hetimi janë përkatësisht: DSHK Fier, DSHK Durrës, DSHK Shkodër dhe DSHK Vlorë. Sipas pozicionit gjeografik ato mbulojnë zonat përkatëse për furnizimin me karburant.
38. DSHK-të nga ana e tyre i shesin karburante ndërmarrjeve që kanë licencë tregtimit të llojit A (licencë për shitje me shumicë).

39. Gjatë zhvillimit të procedurave hetimore, grupi i punës konstatoi se ndërmarrja “ARMO” SHA gjatë periudhës hetimore ka shitur në mënyrë të drejtpërdrejtë edhe në tregun e shitjes me pakice. Rreth 12.2% e shitjeve të dieselit D2 nga ARMO SHA kanë qenë në këtë treg. Ky transaksion është i ndaluar nga Ligji nr. 8450, datë 24.02.1999, “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, të gazit dhe nënprodukteve të tyre” dhe me VKM nr 52, i cili përcaktohen se shitja e dieselit D2 nga rafineritë mund të realizohet vetëm në kompanitë që kanë leje tregtimi të kategorisë A.

IV.7 Fuqia kundërvepruese e blerësit

40. Ndërmarrja “ARMO” SHA është e vetmja ndërmarrje që operon në nivel rafinerie në vend dhe për periudhën objekt hetimi ka qenë e vetmja që ka tregtuar produktin diesel D2 për automjete dhe gjeneratorë. Pra, mund të themi se fuqia kundërvepruese e blerësit (shitësit me shumicë të karburanteve) ka qenë shumë e dobët, për shkak të pozitës thujtase monopol në tregun përkatës të produktit.

Tabela Nr.3: Struktura e shitjeve për prodhimin e D2 nga ARMO për periudhën janar- tetor 2009

	Sasi totale	Në %
Shitje te tjerëve	11268280	17,14%
Shitje “Taci Oil international	54471331	82,86%
Shitje totale	65739611	100,00%

Burimi: Të dhënat e paraqitura nga ndërmarrja “ARMO” SHA

IV.8 Lidhja ekonomike me ndërmarrjet e tjera në treg

41. Ndërmarrja “ARMO” SHA është e integruar vertikalisht në tregun e tregtimit me shumicë dhe në tregun e tregtimit me pakicë të karburanteve, pasi njëri prej aksionarëve të saj, zotëron 100% të aksioneve të ndërmarrjes “ANIKA” SHA e cila zotëron **80%** të aksioneve të ndërmarrjes “AMRA” SHA. Pra ky aksioner, i cili zotëron 100% të aksioneve në ndërmarrjen e tregtimit me shumicë “TACI OIL INTERNATIONAL TRADING & SUPPLY COMPANY” SHA dhe në ndërmarrjen e tregtimit me pakicë “KUID” sh.p.k, në mënyrë indirekte zotëron 68% të aksioneve në ndërmarrjen “ARMO”SHA. Gjatë periudhës së marrë nën hetim, ndërmarrja “TACI OIL INTERNATIONAL TRADING & SUPPLY COMPANY” SHA ka blerë nga “ARMO” SHA rreth 82% të gjithë sasisë së naftës së prodhuar nga kjo rafineri.

IV.9 Karakteristika të tjera të tregut përkatës

42. Një karakteristikë tjetër e tregut përkatës për produktin diesel D2 është transparenca e tregut. Gjatë periudhës objekt hetimi ndërmarrja ARMO SHA nuk ka qenë transparente në treg. Ajo nuk ka zbatuar asnjë nga pikat e përcaktuara në VKM Nr 52, datë 14.01.2009, duke mos bërë transparente sasinë e naftës bruto të blerë, sasinë e prodhimit të realizuar nga rafinimi, sasinë e tregtuar të produkteve të rafinimit, çmimet e blerjes dhe të shitjes, sipas kontratave të shitblerjes për këto produkte si dhe kushtet e tjera të tregtimit, gjatë muajit paraardhës.
43. **Referuar vlerësimit të bërë sipas nenit 8 të Ligjit Nr. 9121 datë 28. 07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, rezulton se kjo ndërmarrje ka pozitë dominuese në tregun përkatës të tregtimit të produktit lëndë djegëse diesel D2.**

V. SJELLJA E NDËRMARRJES NË TREG

44. Gjatë procesit të hetimit të thelluar për sjelljen e ndërmarrjes “ARMO” SHA në tregun e produktit lëndë djegëse diesel D2, janë administruar një sërë evidencash për të parë sjelljen e ndërmarrjes në treg, në këndvështrim të ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
45. Gjatë periudhës nën hetim, ndërmarrja “ARMO” SHA ka kryer transaksione të njëjta me kushte të ndryshme tregtare për ndërmarrjet konkurrencte duke i vendosur në gjendje të pafavorshme konkurrence. Nga evidencat rezulton se shoqëria ARMO SHA nëpërmjet degës së shitjes Fier (DSHK – Fier) ka zbatuar çmime dhe kushte të ndryshme tregtimi për sasi të krahasueshme në të njëjtën datë, në tregun përkatës të produktit lëndë djegëse diesel D2.
46. Gjatë periudhës se hetimit janë administruar 55 fatura ku ndërmarrja ARMO SHA u shet lëndë djegëse diesel D2 ndërmarrjeve të tjera të shumicës që zotërojnë leje tregtimi të kategorisë A, me një çmim të ndryshëm nga ndërmarrja Taçi Oil SHA. Çmimi që ndërmarrja “ARMO” SHA aplikon tek ndërmarrjet e tjera krahasuar me çmimin që i shet Taçi Oil International SHA varion në një shtesë për çdo faturë nga 2 lekë deri në 10 lekë për litër brenda një dite, gjë që përbën një diferencë prej rreth 2-12 % mbi çmimin mesatar të periudhës nën hetim. Kështu për shembull: në datë 5 janar 2009 nga fatura me nr 310, nr. serial 38743573 ndërmarrja ARMO SHA i shet subjektit Taçi Oil International 36 mijë litra me çmimin 86 lekë për litër. Në të njëjtën datë “ARMO” SHA i shet ndërmarrjes Europetrol SHA të njëjtën sasi prej 36 mijë litrash me një çmim 92 lekë për litër. Gjithashtu në të njëjtën datë, ARMO SHA i shet subjektit Kastrati SHA 12 .270 litra me një çmim 96 lekë për litër, pra 10 lekë më shtrenjtë.
47. Nga tërësia e evidencave të administruara dhe nga analiza e faturave të shitjes të ndërmarrjes “ARMO” SHA ka rezultuar se ndërmarrja objekt hetimi, gjatë periudhës hetimore zbaton çmime diskriminuese ndaj ndërmarrjeve të tjera në raport me ndërmarrjen Taçi Oil international SHA, e cila është e integruar me ndërmarrjen “ARMO” SHA duke i vendosur ato në gjendje të pafavorshme konkurrence⁵. Si rezultat i këtyre veprimeve tregtare ndërmarrja Taçi Oil SHA ka përfituar 89.91% të pjesëve të tregut të dieselit D2 (80.58% blerje nga ARMO SHA dhe 9.33%⁶ nga importi).
48. Ndërmarrja “ARMO” SHA duke pasur një pozitë dominuese në tregun përkatës, në kuptim të nenit 8 të Ligjit; është e detyruar të zbatojë rregullat e sjelljes për një konkurrencë të lirë dhe efektive në treg.
49. Nga analiza e mësipërme konstatohet se ndërmarrja “ARMO” SHA, gjatë periudhës nën hetim duke zbatuar çmime dhe kushte të ndryshme tregtimi për veprime të njëjta tregtare me palët, ka vendosur në kushte të pafavorshme

⁵ Në çështjen United Brands (**Case 27/76**: United Brands Company and United Brands Continental b.v, as applicants, **versus** Commission of the European Communities, as defendant) si Komisioni ashtu dhe Gjykata e Drejtësisë, me arsyetimin se aplikimi i çmimeve të ndryshme ndaj palëve (blerësve) të ndryshëm krijon një diskriminim, konsiderohet si një abuzim me pozitën dominuese të një ndërmarrjeje në treg. Vetë Gjykata në arsyetimin e vendimit të saj shprehet se aplikimi i çmimeve të ndryshme, e cila e bënte UBC të krijonte kushte jo të ngjashme (të njëjta) ndaj transaksioneve ekuivalente me palët, duke i vendosur ato në disavantazh konkurrues, është një abuzim me pozitën dominuese.

⁶ Të dhënat e paraqitura në Tab Nr 2.

konkurrenca ndërmarrjet që operojnë në tregun e tregtimit me shumicë të produktit lëndë djegëse diesel D2.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 24, shkronja d, nenin 8, nenin 9, pika 1, dhe pika 2 germa (c), nenin 74, pika 1, germa (a) dhe nenin 80 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”:

V E N D O S I:

1. Ndërmarrja “ARMO” SHA ka abuzuar me pozitën dominuese për periudhën 1 janar 2009 - 22 gusht 2009, në tregun e produktit lëndë djegëse diesel D2, duke vendosur kushte të pabarabarta tregtimi ndaj ndërmarrjeve të ndryshme për të njëjtat veprime tregtare;
2. Për shkeljen e konstatuar në pikën 1, ndërmarrja “ARMO: SHA të gjobitet në shumën 271,880,720 Lekë që përbën 2,6% të xhiros totale vjetore të vitit 2009
3. Mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e produktit lëndë djegëse diesel D2 për ndërmarrjen “ARMO” SHA, të nisur me Vendimin e Komisionit të Konkurrencës Nr. 129, datë 19.11.2009;
4. Ngarkohet Drejtoria e Hetimit Tatimor pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve për zbatimin e këtij vendimi;
5. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi ndërmarrjes “ARMO” SHA dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve;
6. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete GRUDA

Rezana KONOMI

Koço BROKA

Anëtar

Anëtar

Anëtar

Lindita MILO (LATI)

K R Y E T A R